

POLSKA ZBROJNA

12 MARCA 2024

NUMER OKAZYJNY

**12 MARCA
1999 ROKU**

Minister spraw zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej
Bronisław Geremek
w Bibliotece Harry'ego
Trumana w Independence
(USA) podpisał **akt
ratyfikacyjny Traktatu
północnoatlantyckiego.**

U.S. MARINE CORPS FORCES EUROPE

**Władysław
Kosiniak-Kamysz**

**WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER OBRONY NARODOWEJ**

Gdy 12 marca 1999 roku Polska stawała się pełnoprawnym członkiem Sojuszu Północnoatlantyckiego, nikt nie miał wątpliwości, że jest to jeden z najważniejszych momentów w najnowszej historii naszego kraju. Dla wszystkich też było jasne, że przystąpienie do paktu jest możliwe, ponieważ wszyscy byliśmy zgodni, że miejsce Polski jest wśród państw demokratycznych. Także i dziś nikt nie ma wątpliwości, że tamten wybór był właściwy. Co więcej, wobec wojny toczącej się blisko granic naszej ojczyzny jesteśmy obecnie tego nawet bardziej niż pewni.

Uzyskanie przez Polskę członkostwa w NATO było zwieńczeniem wieloletnich starań i dążeń do umocnienia bezpieczeństwa naszego kraju.

Podniesienie 25 lat temu polskiej flagi na maszcie przed siedzibą NATO w Brukseli dla Polaków stanowiło znak, że ich ojczyzna po dziesięcioleciach komunistycznej dyktatury i zależności od sąsiedniego mocarstwa odzyskała pełną suwerenność i ma niekwestionowane prawo do decydowania o własnej przyszłości. Polska, obok Węgier i Republiki Czeskiej, była pierwszym państwem byłego bloku wschodniego, które wstąpiło do Sojuszu. Za naszym przykładem poszły inne kraje naszego regionu.

W ciągu minionych 25 lat Polska aktywnie włączyła się w działalność Sojuszu Północnoatlantyckiego. Nasi żołnierze brali i nadal biorą udział w misjach pokojowych, stabilizacyjnych i szkole-

niowych w wielu miejscach świata. Nasz kraj stał się też ważnym partnerem w budowaniu bezpieczeństwa w Europie Środkowej i Wschodniej. Dzięki Sojuszowi możemy czuć się pewniej i bezpieczniej, ale też sam Sojusz dzięki naszemu zaangażowaniu jest silniejszy i bardziej niż kiedykolwiek zdecydowany, by bronić swych wartości.

Rok 2024 to nie tylko ćwierćwiecze polskiego członkostwa w NATO, to moment ważny także dla całego Sojuszu, 4 kwietnia przypada bowiem 75. rocznica jego powstania. Warto przytoczyć pierwsze słowa zawartego wówczas traktatu waszyngtońskiego, który stanowi podstawę funkcjonowania NATO. Czytamy w nim, że jego strony „są zdecydowane ochraniać wolność, wspólne dziedzictwo i cywilizację swych narodów, oparte na zasadach demokracji, wolności jednostki i rządów prawa”.

Członkostwo Polski w NATO to zatem nie tylko gwarancja bezpieczeństwa wojskowego, rzecz niezmiernie istotna wobec toczącej się u naszych granic wojny. To również udział w silnej wspólnocie wartości. Razem z trzydziestoma innymi pań-

stwami budujemy bowiem świat bardziej przewidywalny, bezpieczniejszy i wolny.

Gdy 24 lipca 1920 roku Wincenty Witos po raz pierwszy obejmował urząd premiera, w mowie programowej swego rządu powiedział: „Naród nasz stać na to, ażeby się skutecznie obronić i oprzeć wrogom, skoro istnieje silna wola i zjednoczenie sił wszystkich”. Słowa te zostały wypowiedziane w obliczu nadciągającej ze Wschodu sowieckiej nawały, kilka tygodni przed Bitwą Warszawską. Dziś, ponad wiek później, wydają się one wciąż aktualne: dzięki woli, sojuszniczemu wsparciu i kolektywnej obronie Polska jest w stanie oprzeć się zagrożeniu, może także czuć się pewniej i bezpieczniej. Jesteśmy świadkami niesprowokowanej agresji Federacji Rosyjskiej na suwerenną Ukrainę, która dzielnie walczy o wolność i bezpieczeństwo swych obywateli. Z tego względu mamy moralny obowiązek wspierać Ukrainę, państwo aspirujące do członkostwa w Sojuszu i broniące swej niepodległości. Warto pamiętać, że bezpieczeństwo naszych sojuszników to także bezpieczeństwo nas samych. ■

4 kwietnia w Waszyngtonie Belgia, Dania, Francja, Holandia, Islandia, Kanada, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania i Włochy podpisały Traktat północnoatlantycki.

24 sierpnia traktat wszedł w życie. Na jego podstawie powstał sojusz wojskowy Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego, czyli NATO, z Kwaterą Główną w Paryżu.

6 stycznia Rada Północnoatlantycka (NAC) zatwierdziła „Koncepcję strategiczną obrony obszaru północnoatlantyckiego”, pierwszy strategiczny dokument Sojuszu.

25 sierpnia wojska komunistycznej Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej wkroczyły do Republiki Korei, którą wsparły Stany Zjednoczone i Organizacja Narodów Zjednoczonych.

26 września NAC na posiedzeniu w Nowym Jorku zatwierdziła utworzenie zintegrowanych sił zbrojnych pod scentralizowanym dowództwem. Równocześnie przyjęto koncepcję strategiczną tzw. wysuniętej obrony, która zakładała w wypadku wojny przeniesienie działań bojowych na terytorium państw bloku wschodniego. USA wysunęły propozycję remilitaryzacji Niemiec i włączenia ich w skład Sojuszu.

19 grudnia NAC zwróciła się o nominację gen. Dwighta D. Eisenhowera na pierwszego Naczelnego Dowódcę Sił Sojuszniczych NATO w Europie (SACEUR).

2 kwietnia gen. Dwight D. Eisenhower podpisał rozkaz aktywujący Naczelne Dowództwo Połączonych Sił Sojuszniczych NATO w Europie (ACE) oraz Kwaterę Główną Naczelnego Dowództwa Połączonych Sił Sojuszniczych NATO w Europie (SHAPE) w Rocquencourt koło Paryża.

19
5019
51

PODWÓJNA ROCZNICA

W 2024 roku mija 75 lat od utworzenia Sojuszu Północnoatlantyckiego i 25 od przystąpienia do niego Polski.

19
6719
6819
7319
7419
79

31 marca SHAPE zaczęła funkcjonować w nowej siedzibie w Casteau koło Mons w Belgii.

16 października otworzona została Kwatera Główna NATO w Brukseli.

12 grudnia Komitet Planowania Obronnego NATO przyjął strategię „elastycznego reagowania”, która obowiązywała do lat dziewięćdziesiątych.

20–21 sierpnia rozpoczęła się inwazja wojsk pięciu członków Układu Warszawskiego na Czechosłowację. Celem inwazji było obalenie reformatorskich władz kraju.

8 lipca podczas szczytu NATO w Madrycie została przyjęta decyzja o zaproszeniu Polski, Czech i Węgier do członkostwa w Sojuszu.

30 października w Wiedniu rozpoczęły się oficjalne rozmowy pomiędzy NATO i Układem Warszawskim o redukcji sił konwencjonalnych w Europie.

26 czerwca szefowie rządów i państw NATO podpisali deklarację o stosunkach atlantyckich, w której kluczowym postulatem było ograniczenie dominacji USA. Dokument został uzgodniony i opublikowany 19 czerwca po posiedzeniu ministerialnym NAC w stolicy Kanady Ottawie. Stąd jest nazywany deklaracją ottawską.

12 grudnia państwa NATO uzgodniły rozmieszczenie w Europie amerykańskich pocisków balistycznych średniego zasięgu Pershing II i pocisków manewrujących BGM-109G Gryphon uzbrojonych w głowice nuklearne. Decyzja była kontrreakcją na rozmieszczenie przez Związek Sowiecki pocisków balistycznych średniego zasięgu RSD-10 Pionier. Jednocześnie NATO zaproponowało Moskwie natychmiastowe negocjacje o całkowitym zakazie rozmieszczania w Europie takiej broni.

19
9419
9719
99

**POLSKA CZĘŚCIĄ SOJUSZU
PÓŁNOCNOATLANTYCKIEGO**

10 stycznia podczas szczytu NATO w Brukseli zdecydowano o rozpoczęciu programu pod nazwą „Partnerstwo dla pokoju”, którego celem było ustanowienie współpracy politycznej i wojskowej z państwami aspirującymi do członkostwa w NATO.

Program otwierał możliwość prowadzenia przez państwa partnerskie wspólnych ćwiczeń wojskowych z państwami Sojuszu oraz współdziałania podczas misji humanitarnych i pokojowych.

12–16 września w ramach natowskiego programu „Partnerstwo dla pokoju” na poligonie w Biedrusku pod Poznaniem odbyły się pod kryptonimem „Cooperative Bridge” pierwsze wspólne wojskowe ćwiczenia szkoleniowe, w których uczestniczyły jednostki z państw członkowskich Sojuszu i krajów partnerskich, w tym z Polski.

17 lutego polski parlament przyjął ustawę o ratyfikacji Traktatu północnoatlantyckiego. Następnego dnia ustawę podpisał prezydent RP Aleksander Kwaśniewski. Weszła ona w życie 19 lutego 1999 roku.

12 marca minister spraw zagranicznych RP Bronisław Geremek przekazał w imieniu rządu polskiego amerykańskiej sekretarz stanu Madeleine Albright dokumenty ratyfikacyjne przystąpienia Polski do Traktatu północnoatlantyckiego. Polska stała się formalnie członkiem Sojuszu Północnoatlantyckiego. Cztery dni później przed Kwaterą Główną NATO w Brukseli uroczystie podniesiono flagę polską oraz flagi Węgier i Czech – państw, które do Sojuszu przystąpiły w tym samym momencie.

od 12 maja do 1 września NATO prowadziło w Albanii operację „Allied Harbour” polegającą na dostarczaniu pomocy humanitarnej dla albańskich uchodźców z Kosowa oraz organizowaniu ich powrotu do domów. Była to pierwsza humanitarna misja Sojuszu, a jednocześnie pierwsza, w której Polska uczestniczyła jako pełnoprawny członek NATO.

18 lutego Grecja i Turcja zostały członkami NATO.

6 maja Republika Federalna Niemiec przystąpiła do NATO.

14 maja Albania, Bułgaria, Czechosłowacja, Niemiecka Republika Demokratyczna, Polska, Rumunia, Węgry i ZSRS podpisały w Warszawie układ o utworzeniu sojuszu wojskowego – Układu Warszawskiego.

23 maja NATO zaadaptowało do swych potrzeb amerykańską strategię „masowego odwetu”, w której kluczowe znaczenie dla obrony sojuszników miała broń nuklearna.

13 sierpnia władze NRD rozpoczęły budowę muru oddzielającego zachodnią część Berlina – którą tworzyły sektory okupacyjne Francji, Wielkiej Brytanii i USA – od części wschodniej.

1 lipca Francja oficjalnie przestała być częścią zintegrowanej struktury wojskowej NATO.

1952

1953

1955

1956

1957

1961

1962

1966

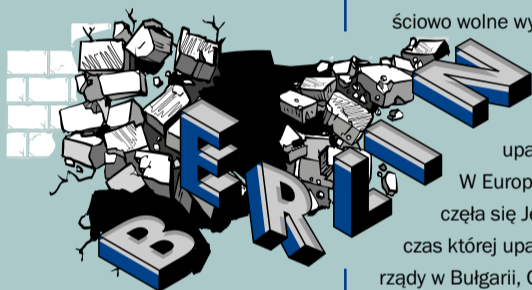
27 lipca podpisano rozejm kończący wojnę na Półwyspie Koreańskim.

23 października wybuchło antykomunistyczne powstanie na Węgrzech, które krwawo stłumiły w listopadzie wojska sowieckie.
29 października Francja i Wielka Brytania rozpoczęły operację militarną, której celem było odzyskanie kontroli nad znacjonalizowanym przez Egipt Kanałem Sueskim. Zakończyła się ona porażką polityczną interwencji i spowodowała podziały wewnątrz NATO.

15 października rozpoczął się jeden z najgroźniejszych zimnowojennych konfliktów pomiędzy USA i Związkiem Radzieckim. Amerykanie rozpoczęli blokadę Kuby, na której Sowieci skrycie rozmieścili pociski balistyczne średniego zasięgu. Kryzys zakończył się 28 października wzajemnymi ustępstwami.

30 listopada rozpoczęły się negocjacje dotyczące wprowadzenia całkowitego zakazu rozmieszczania w Europie rakiet średniego zasięgu.

13 grudnia w Polsce komunistyczne władze wprowadziły stan wojenny.

4 czerwca w Polsce odbyły się częściowo wolne wybory parlamentarne, które wygrała demokratyczna opozycja.

9–10 listopada upadł mur berliński. W Europie Środkowej rozpoczęła się Jesień Ludów, podczas której upadły komunistyczne rządy w Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, Rumunii i na Węgrzech.

1 lipca oficjalnie został rozwiązany Układ Warszawski.

20 grudnia odbyło się pierwsze posiedzenie utworzonej przez NATO Rady Współpracy Północnoatlantyckiej (North Atlantic Cooperation Council), która miała stanowić forum dyskusji i współpracy z krajami byłego bloku wschodniego. W posiedzeniu wzięło udział 16 państw już należących do Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz przedstawiciele państw z Europy Środkowej i Wschodniej, w tym Polska.

26 grudnia nastąpiło formalne rozwiązanie Związku Radzieckiego.

2 listopada Komitet Obrony Kraju (organ do spraw obronnych podległy prezydentowi RP) przyjął dokument „Założenia polskiej polityki bezpieczeństwa oraz Polityka bezpieczeństwa i strategia obronna Rzeczypospolitej Polskiej”. Znalazło się w nim stwierdzenie: „Strategicznym celem Polski w latach dziewięćdziesiątych jest członkostwo w NATO oraz w Unii Zachodnioeuropejskiej jako europejskim filarze NATO”.

1981

1982

1987

1989

1991

1992

30 maja Hiszpania stała się 16. członkiem NATO.

8 grudnia Stany Zjednoczone i Związek Radziecki podpisały układ o siłach nuklearnych średniego i pośredniego zasięgu (INF), w którym zrezygnowały z odpalanych z ładu rakiet o zasięgu 500–5000 km.

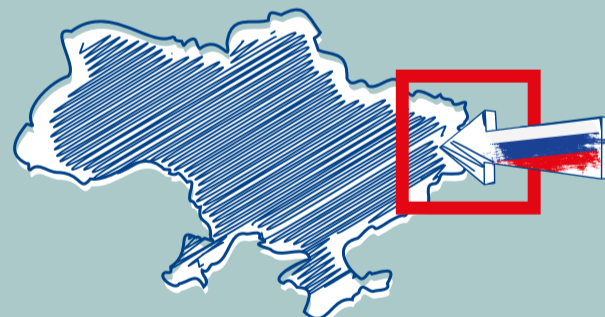
1 kwietnia nowymi członkami Sojuszu Północnoatlantyckiego zostały Albania i Chorwacja.

4 kwietnia podczas szczytu w Strasburgu i Kehl ogłoszono, że Francja po latach przerwy znów podejmuje pełne uczestnictwo w inicjatywach wojskowych Sojuszu.

18 marca Federacja Rosyjska ogłosiła aneksję Krymu.

6 kwietnia rozpoczął się konflikt w Donbasie (wschodnia Ukraina).

4–5 września został zorganizowany szczyt NATO w Newport (Walia). W związku z agresywnymi działaniami Rosji na Ukrainie postanowiono, że w ciągu dziesięciu lat państwa członkowskie powinny zwiększyć wydatki na obronę do 2% PKB i dążyć do utrzymania poziomu wydatków na zasadnicze uzbrojenie na poziomie 20% swojego budżetu obronowego.

24 lutego rozpoczęła się pełnoskalowa inwazja rosyjska na Ukrainę. NATO uruchamia plan obrony kolektywnej.

2002

2004

2009

2014

2016

2017

2020

2022

2023

2024

16 listopada służbę w Afganistanie rozpoczął pierwszy polski kontyngent wojskowy, wysłany w ramach misji ISAF. Misja, utworzona początkowo pod egidą ONZ-etu, od 2003 roku była prowadzona przez NATO.

2 kwietnia Bułgaria, Estonia, Litwa, Łotwa, Rumunia, Słowacja i Słowenia zostały pełnoprawnymi członkami Sojuszu Północnoatlantyckiego.

1 maja Polska wstąpiła do Unii Europejskiej.

8–9 lipca został zorganizowany szczyt NATO w Warszawie. Sojusz przyjął plan wzmocnienia potencjału do odstraszania, zatwierdził też decyzję o ustanowieniu wzmocnionej wysuniętej obecności (ang. enhanced Forward Presence) w państwach wschodniej flanki.

5 czerwca, prowadząc tzw. politykę otwartych drzwi, Sojusz przyjął w szeregu Czarnogórę jako kolejne państwo Europy Południowo-Wschodniej.

27 marca po uregulowaniu sporów ideologicznych z Grecją Macedonia Północna została 30. członkiem NATO.

4 kwietnia pełnoprawnym członkiem Sojuszu została Finlandia.

Szwecja w NATO.

O SILE SOJUSZU

STANOWIĄ DOSKONAŁE WYSZKOLENI ŻOŁNIERZE POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTW WYPOSAŻENI W NAJNOWOCZEŚNIEJSZY SPRZĘT

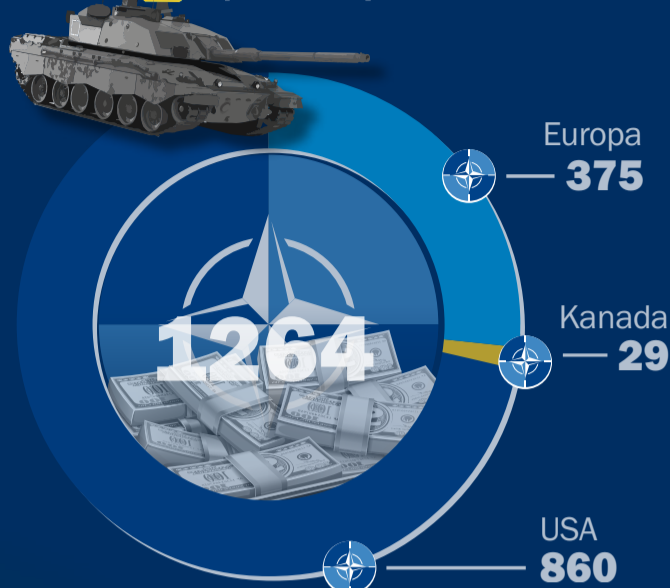
ŻOŁNIERZE

około

3,4
MLN

Budżet obronny w 2023 roku

[mld dolarów]

ŚMIGŁOWCE SZTURMOWE

1306

ARTYLERIA RAKIETOWA

1536

ARTYLERIA LUFOWA I MOŹDZIERZE

około
14 000

OKRETY BOJOWE

416

OPANCERZONE POJAZDY BOJOWE

około
86 080

SAMOLOTY BOJOWE

5492

CZOŁGI

9111

Pod wspólną flagą

Polska od 25 lat jest integralną częścią Paktu Północnoatlantyckiego

Kilkanaście tysięcy sojuszników stacjonujących na polskim terytorium i płynące z Zachodu zapewnienia, że każdy centymetr tej ziemi w razie potrzeby będzie wspólnymi siłami broniony.

Ponad 90 tys. żołnierzy z wszystkich państw NATO, setki czołgów i wozów bojowych, samolotów i śmigłowców, do tego blisko 50 okrętów – tak dużych ćwiczeń Sojuszu Północnoatlantyckiego nie było w Europie od zakończenia zimnej wojny. Rozpoczęte pod koniec stycznia manewry „Steadfast Defender 2024” mają przetestować gotowość do odparcia ataku na tak zwaną wschodnią flankę. Scenariusz nawiązuje do regionalnych planów obronnych, które zostały zatwierdzone podczas ubiegłorocznego szczytu przywódców Sojuszu w Wilnie. W skrócie: przypisują one określone jednostki do obrony konkretnych fragmentów natowskiego terytorium i krok po kroku są implementowane, czyli przekładane na praktykę. Bo NATO w ostatnich latach diametralnie zmieniło strategię. Jeszcze dekadę temu pełnoskalowy konflikt w Europie pozostawał w sferze fantazji, jednak po rosyjskiej aneksji Krymu, rozpętaniu wojny w Donbasie, a potem otwartej inwazji na Ukrainę – stał się jak najbardziej realny. Latem 2022 roku, podczas szczytu w Madrycie, przywódcy NATO jasno zdefiniowali Rosję jako zagrożenie i wrócili do koncepcji odstraszania oraz kolektywnej obrony. Zachodni liderzy głośno zaczęli powtarzać, że w razie potrzeby wojska Sojuszu są gotowe wspólnie bronić każdego skrawka natowskiego terytorium. Takie deklaracje przypominają, w jak ważnym punkcie swojej historii znalazła się Polska. Chyba jeszcze nigdy bowiem nie mieliśmy tak mocnych gwarancji bezpieczeństwa.

Ktoś powie: w 1939 roku mieliśmy umowy z Francją i Wielką Brytanią, a mimo to nie zdołaliśmy uniknąć tragicznej w skutkach wojny. Tyle że wtedy byliśmy otoczeni przez wrogów, sojusznicy zaś pozostawali daleko. Dziś Polska jest co prawda państwem przyfrontowym, ale za plecami ma najpotężniejszy sojusz polityczno-wojskowy w dziejach świata. Co więcej, od 25 lat jest tego paktu integralną częścią. A jakby tego było mało, sojusznicze wojska, gotowe wspierać polską armię, stacjonują nie gdzieś na drugim krańcu kontynentu, ale wprost na naszym terytorium. W Polsce przystań znalazły m.in. Pancerna Brygadowa Grupa Bojowa US Army, lotnictwo amerykańskich wojsk lądowych czy Batalionowa Grupa Bojowa NATO. W 2020 roku w Poznaniu zostało też ustanowione wysunięte dowództwo V Korpusu Sił Lądowych USA. Łącznie mamy u siebie kilkanaście tysięcy żołnierzy z zagranicy.

Tymczasem bycie członkiem NATO to również zobowiązanie. W końcu Polska nie może zdać się wyłącznie na sojuszników. Sama ma być ważnym trybikiem w transatlantyckiej maszynie zbiorowego bezpieczeństwa. I dlatego właśnie polska armia od lat się rozbudowuje i dozbraja. Lista zakupów obejmuje najnowocześniejszy sprzęt: od czołgów Abrams i haubic K9, poprzez samoloty F-35 i FA-50, systemy raketowe HIMARS i Patriot, po fregaty raketowe „Miecznik”. Zaplanowane na ten rok wydatki na obronność wraz z pieniędzmi pochodzącymi z Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych zbliżą się do kwoty 170 mld zł. To przeszło 4% PKB – rząd wielkości, który pozwala zaliczyć Polskę do ścisłej natowskiej czołówki. I daje nadzieję, że przez wszelkie polityczno-wojskowe zawrośnięcia uda się przejść suchą stopą. ■

ŁUKASZ ZALESIŃSKI

Ministerstwo
Obrony Narodowej

Realizacja
Wojskowy Instytut Wydawniczy
Warszawa 2024

Drukarnia WZK, ul. Fort Wola 22, 01-258 Warszawa

wiw
WOJSKOWY INSTYTUT
WYDAWNICZY

POLSKA
ZEFOLNA

HISTORIA
POLSKA

PRZEGLĄD
SIŁ ZBROJNYCH

BELLONA

ZBROJNA TV